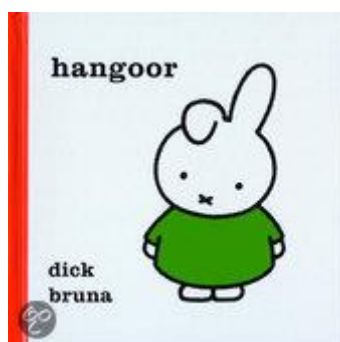

PESTPROTOCOL

De klas was er gelukkig wel
en Nijn zei: luister goed
ik vind dat voortaan niemand Daan
meer hangoor noemen moet

want hangoor is een scheldnaam
en daarmee pest je Daan
en Daan klinkt ook veel leuker
o kijk, daar komt hij aan

Het Spectrum wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Wij doen ons uiterste best om pesten te voorkomen en zo nodig tegen te gaan. Een goed pedagogisch klimaat scheppen is hiervoor essentieel.

Om een goed pedagogisch klimaat te scheppen stellen wij duidelijke regels en maken afspraken voor het gedrag. We hebben het gewenste gedrag heel concreet geformuleerd onder de pijlers 'aardig, netjes en rustig'. Een van die duidelijke afspraken is dat kinderen, leerkrachten en ouders met respect met elkaar dienen om te gaan. Dat dit niet altijd als vanzelfsprekend wordt ervaren, geeft aan dat we het kinderen actief aan moeten leren.

Pesten komt overal in de maatschappij voor, en helaas ook bij ons op school. 'De school' is de maatschappij in het klein. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en ook serieus willen aanpakken.

Om een prettig pedagogisch en sociaal klimaat op onze school te kunnen scheppen, is het nodig dat alle betrokkenen (leerkrachten, ouders en kinderen) zich bewust zijn van:

- Voorkomen van pesten is een zaak van iedereen die bij de school betrokken is.
- Regels zijn er voor kinderen en de volwassenen: in ongewenste situaties mag/moet iedereen de ander aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door als opvoeders (ouders en leerkrachten) elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, zijn we een voorbeeld voor alle kinderen. Het is hierbij noodzakelijk dat ouders hun kritiek op de school en/of leerkracht niet in de nabijheid van hun kind bespreken. Het kind wordt dan ongewild in een loyaliteitsconflict geplaatst doordat hij moet kiezen tussen wat de ouder zegt en

wat de leerkracht zegt dat goed is. Oudere kinderen krijgen hierdoor 'munitie' om het (op school) ongewenste gedrag te laten zien.

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep die niets doet), de school en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch de kop op steekt, moet de school beschikken over een directe aanpak (zie stappenplan bladzijde 7).
- De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
- Leerkrachten en overblijfkraften moeten alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten zij duidelijk stelling nemen en actie ondernemen tegen dit gedrag volgens het stappenplan. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.

Dit pestprotocol wordt door het hele team en de oudervertegenwoordiging onderschreven en aan alle ouders ter inzage aangeboden. Nieuwe ouders worden hierover geïnformeerd tijdens het intakegesprek.

Plagen en Pesten; wat is het verschil?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om te gaan met allerlei conflicten.

Bij pesten is er sprake van een bedreigende situatie voor het slachtoffer, machtsongelijkheid en een systematisch karakter waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

Denk aan:

Verbaal: vernederen, schelden, dreigen, belachelijk maken

Fysiek: trekken, duwen, schoppen, slaan, bijten, krabben

Intimidatie: dwingen om handelingen te verrichten, klem zetten, weg versperren etc.

Isolatie: zorgen dat een kind alleen komt te staan, niet bij groepsactiviteiten betrekken

Digitaal: via internet, mobiele telefoon

Vijf- Sporenbeleid

Indien er toch sprake is van pesten gaan we daar als volgt mee om:

We gaan uit van een 5 sporenbeleid, deze is ontwikkeld door de landelijke organisaties van ouders in het onderwijs.

- Het gepeste kind
- De pester

- De zwijgende middengroep/meelopers
- De ouders
- Het schoolteam/ overig personeel/ stagiaires

1. Het gepeste kind:

Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen. Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop deze geuit worden. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen.

Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Ze spelen een ander instrument, doen aan een andere sport of zitten op een ander clubje. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet goed.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid of is de wijze waarop ze omgaan met plaag/pestgedrag niet 'handig' en werkt hierdoor juist als olie op het vuur waardoor het plagen kan overgaan in pesten en het pestgedrag aanhoudt. Sommigen zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun pesters. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp niet uitkomt. Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden die zich bij machte voelen het pestprobleem te stoppen. Ze kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Ze hebben vaak wel vriendschappen in een andere omgeving bv. muziekvereniging, toneel- of scoutinggroep.

1.1. Hulp aan het gepeste kind

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Dit kan bestaan uit een sociale vaardigheidstraining, kanjertraining of speltherapie/kindercoaching. Deze zorg kan gegeven worden door een professionele hulpverlener. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen moet er ook aandacht besteed worden aan het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt bijv. door: gesprekken met de vertrouwenspersoon of vertrouwenscontactpersoon, maar bij voorkeur met de leerkracht van het kind. De leerkracht is op school degene die het dichtst bij het kind staat en ook de eerst aangewezen om te helpen de situatie te verbeteren. Bij het monitoren van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin het kind en de ouders gevraagd wordt naar de gewenste en reeds geboekte vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.

2. De pester

Kinderen die pesten zijn vaak verbaal of fysiek de sterksten uit de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van

geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste instantie populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep vaak af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. Het is ook belangrijk om te zoeken naar de oorzaak van het pestgedrag, zodat ook aan de pester hulp geboden kan worden.

2.1 Hulp aan de pester

De pesters hebben in onze pedagogische visie ook behoefte aan hulp om te leren hoe ze op een prettige en respectvolle manier met anderen om kunnen gaan. Deze kinderen hebben begeleiding nodig om in hun latere leven op positieve wijze vriendschappen te sluiten, relaties aan te gaan en in werksituaties met collega's en leidinggevende om te kunnen gaan. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Het kind vult een "Oeps! dat ging even mis...blad in". Er zijn Oepsbladen voor alle groepen, waarop getekend of geschreven kan worden. De leerkracht kiest de versie die hij het meest geschikt vindt.
- Een gesprek waarin wordt aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op de school.
- De leerkracht probeert in dit gesprek te achterhalen waar het pestgedrag vandaan komt en hoe de pester geholpen kan worden om prettiger sociaal gewenst gedrag te vertonen (wat heeft hij nodig? Hoe kan hij ondersteund worden door leerkracht, ouders en medeleerlingen), waarna het kind zijn verontschuldigen aanbiedt aan het gepeste kind. Het Oepsblad wordt door de ouders ondertekend op school terugverwacht. Dit Oepsformulier wordt door de leerkracht in het dossier van het kind bewaard, om te zorgen dat er overzicht is in de mate waarin ongewenst gedrag voorkomt.
- Er wordt een afspraak voor een vervolgesprek met ouders en pester gemaakt, ongeacht de ontwikkelingen. Ook wordt dan gesproken over welke straf er zal volgen indien het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren. De ouders worden geïnformeerd van zowel de pester als het gepeste kind.

Van alle gesprekken met de pester en/of ouders worden verslagen gemaakt door de leerkracht. Deze gespreksverslagen worden opgeslagen in ons administratiesysteem. Indien dit eerste gesprek geen verbetering oplevert, voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor wat hij/zij aanricht bij het gepeste kind.

3. De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de direct actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde meelopers. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er

gepest wordt, en er zijn kinderen die niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie.

3.1. Hulp aan de meelopers.

Uit onderzoek blijkt dat het zin heeft om daadwerkelijk op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend. De situatie voor met name de pester verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag.

Meelopers horen graag bij de norm en de grote groep en zijn niet bereid en ook niet in staat om grote risico's te lopen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien, dit in tegenstelling tot de ervaren pester. Wat we van de meelopers verwachten is dat zij:

- 1) Het gesignaleerde pestgedrag melden bij de leerkracht. We leren kinderen het verschil tussen 'klikken' en 'melden'. Het is geen klikken als je aangeeft dat je je zorgen maakt om het welzijn van een medeleerling, het is geen klikken als je aangeeft dat er dingen (stiekem) gebeuren die andere kinderen verdrietig maken.
- 2) Het gesignaleerde pestgedrag melden bij hun ouders, die vervolgens contact op kunnen nemen met de leerkracht: 'It takes a village to raise a child' : opvoeden en opgroeien doe je niet alleen, je hebt alle betrokkenen uit je omgeving nodig om je te helpen! Samen zijn we verantwoordelijk voor een veilig sociaal klimaat in onze school, in onze wijk, in onze maatschappij! Wij zijn ons altijd bewust dat ook omstanders op hun manier (door hun eigen bril/ervaringen) een situatie waarnemen. Wat waargenomen wordt hoeft niet altijd waar te zijn (of in de beleving van anderen hetzelfde te voelen). De leerkracht zal actief gaan onderzoeken wat er aan de hand is en of er daadwerkelijk sprake is van pestgedrag.
We moeten allemaal samen de boodschap uitstralen naar ieder kind: iedereen om jou heen helpt jou met 'groot worden', samen willen wij het beste voor jou en alle mensen om je heen!
- 3) Actief ingrijpen in een peestsituatie door naast het slachtoffer te gaan staan en aan te geven wat de gedragsverwachting (de groepsnorm) is. Door rollenspellen oefenen we hoe je dit kunt doen. Wat kun je zeggen? Wat kun je doen? Hoe kun je andere kinderen/omstanders om hulp of support vragen zodat je niet alleen staat (en jij de volgende bent!). Om actief in te kunnen grijpen moet je je zelf stevig genoeg voelen. We hopen alle kinderen die stevigheid mee te geven zodat ze kunnen, durven en willen ingrijpen in een situatie die ze niet goed achten, voor hier op school en in het latere leven!

4. De ouders

Ouders die merken dat hun kind gepest wordt, nemen vaak uit zichzelf contact op met school. Het roept veel emoties op je kind zo bang, boos, gekwetst of verdrietig te zien. Ouders van een pester of van een kind uit de 'middengroep' hebben soms meer moeite om de rol van hun eigen kind in te schatten: wat doet mijn kind? Of: Doet mijn kind dat? Of doet mijn kind dát? Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie (die andere dingen van hem vraagt/vergt) niet als pester te manifesteren (m.a.w. hij hoeft daar geen pestgedrag te vertonen of 'te experimenteren' met pestgedrag omdat daar geen aanleiding is). En weerbaar gedrag is niet hetzelfde als pestgedrag; soms is dit een punt van discussie met ouders waarvan het gedrag van hun kind als 'pesten' ervaren wordt. Een kind in de middengroep is in de thuissituatie misschien juist bij machte om in te

grijpen als hij het ergens niet mee eens is (m.a.w. in die situatie zijn elementen aanwezig die maken dat het dat kind juist heel goed lukt om het gewenste gedrag te vertonen).

Als ouder beschik je niet altijd over de juiste kennis en informatie: Je bent niet zelf bij de situatie, dus hoort het verhaal (verteld vanuit de beleving van je kind); Hoe normaal is ruzie maken eigenlijk? Hoe vaak komt dit voor? Wat kún je doen (als ouder, leerkracht, kind)? Veel vragen die niet altijd gesteld worden omdat de emotie de overhand neemt: het liefst zie je (eis je/ wens je?) dat de situatie 'gisteren' al verbeterd is! Bij opgroeien hoort ook 'het oefenen met sociaal gedrag'. Daar hoort bij dat kinderen ervaren wat het effect is van hun eigen positieve gedrag (bv. contact zoeken, een ander uitnodigen, zich aan de regels houden zodat het spel fijn verloopt), maar ook wat het effect is als ze zich niet fijn of gewenst gedragen naar anderen. Ruzie maken hoort ook bij het leven: je mag blij, boos en verdrietig zijn. En helaas....soms zit het even tegen in je leven en heb je je eigen doorzettingsvermogen en mensen in je omgeving nodig om weer op het spoor te komen. Ook dat komt voor in 'het leven als volwassene', waarop we kinderen willen voorbereiden.

4.1 Hulp van en aan de ouders

Als school scheppen we een sociaal klimaat waarin we met elkaar overleggen en met elkaar handelen bij problemen zowel individueel als in groepsverband. De voorkeur gaat ernaar uit om bij problemen tussen kinderen onderling allereerst de school in te schakelen. Samen met de ouders kunnen we de situatie onderzoeken en in onderling overleg een plan maken hoe we het probleem verder aanpakken. We keuren het af dat ouders rechtstreeks op het kind van een ander afstappen om het aan te spreken op pestgedrag. Er is sprake van een machtsongelijkheid (volwassene-kind) en deze aanpak zal in geen geval leiden tot een adequate oplossing. Als school benutten we meerdere communicatiemogelijkheden:

- Themabijeenkomsten: door de organisatie van ouderavonden over sociale thema's, door aandacht voor het onderwerp tijdens de informatieavond aan het begin van het schooljaar, door eventueel een thema-avond voor de ouders van een groep waarin we merken dat er nog meer/specifiekere aandacht mag zijn voor het sociale klimaat. De aanwezigheid van alle ouders wordt hierbij erg gewaardeerd! Ook hierbij weer: "It takes a village....."
- LOL-gesprekken: tijdens de leerling-ouder-leerkracht-gesprekken is de omgang met anderen een (mogelijk) thema van gesprek.
- Mondeling: een individueel gesprek tussen ouder en leerkracht (en evt. kind) op aanvraag van de ouders (en kind) of leerkracht om gesignaleerde moeilijkheden te bespreken en samen te overleggen welke ondersteuningsbehoefte alle betrokkenen hebben.
- Schriftelijk (e-mail): om elkaar op de hoogte te houden van vorderingen en afspraken en het toesturen van gespreksverslagen. Omdat bij geschreven tekst de bedoeling verkeerd begrepen kan worden, kiezen we ervoor het 'overleggen' altijd face-to-face te doen, zodat de emoties van de ander beter geïnterpreteerd kunnen worden en vanuit echt contact samen gezocht kan worden naar een oplossing.

Ouders van het gepeste kind

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van het gepeste kind moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. De leerkracht en ouders spreken data af voor vervolgoverleg om samen te blijven monitoren hoe het verloop van de aanpak is.

Ouders van de pester

Evenals met de ouders van het gepeste kind zal overleg gevoerd worden over de aanpak en begeleiding van de pester. Ook met deze ouder worden vervolgd data afgesproken om samen te beoordelen of de afgesproken aanpak en ondersteuning genoeg is.

Ouders van de zwijgende middengroep

Deze ouders moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor die ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen en dat er wordt aangegeven wat er aan het probleem wordt gedaan.

Aan ouders van de middengroep adviseren wij om:

- Samen te praten over het pesten/pestincident. Als ouder staat u model als u aangeeft dat u het heel vervelend vindt en dat dit niet de manier is om met zijn allen fijn te kunnen spelen, leren en werken.
- Met hun kind te oefenen in hoe zij kunnen reageren als zij zien dat een ander kind gepest wordt. Speel eventueel een situatie in een toneelstukje uit, waarin het kind kan oefenen (Wat kan het zeggen? Wat kan het doen? Hoe kan het zelf stevig staan?) om de situatie te stoppen zonder dat het zelf het volgende slachtoffer wordt.
- Te bespreken op welke manier het kind aan het gepeste kind kan duidelijk maken dat het niet alleen staat. Alleen dat helpt al om het groepsgevoel te versterken en het slachtoffer minder eenzaam te laten voelen.
- Samen af te spreken hoe het aan de leerkracht gemeld gaat worden.

5. De school; schoolteam / overig personeel / stagiaires

De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol bij het voorkomen, signaleren, analyseren en oplossen van pestgedrag. De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken dat het ongewenste gedrag volstrekt niet wordt geaccepteerd en maatregelen moeten nemen om het ongewenste gedrag in de toekomst te voorkomen.

5.1. Hulp aan het schoolteam / overig personeel / stagiaires

Opstellen van duidelijke richtlijnen.

Deskundigheidsbevordering: we volgen de Kanjertraining en zorgen ieder jaar voor een opfrismoment tijdens een van onze studiedagen.

Onderwerp op teamvergaderingen en bouwoverleg: als punt komt het eens per kwartaal terug op de agenda van de diverse vergaderingen.

Wat te doen bij pesten?

1. Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het gepeste kind. De gespreksverslagen worden gedeeld met de betreffende ouders. De leerkracht kan bijgestaan worden door een vertrouwenscontactpersoon of een Intern Begeleider.

2. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Vervolgens een gesprek met de pester erbij. Aan het eind van dit gesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Belangrijk bij het opleggen van sancties vinden wij:

- Dat zowel de pester als het slachtoffer 'kansen' blijven houden: het slachtoffer wordt niet in het 'zielige hoekje' geduwd, de pester moet kansen krijgen om zich te herpakken.
- Dat de pester niet wordt geïsoleerd, vernederd of uitgesloten. Dit werkt namelijk niet in de richting van gewenst gedrag. Daarnaast bestaat het risico dat de opgelegde straf later door de pester 'verhaald' wordt op het slachtoffer. Het slachtoffer zal uit angst geen nieuwe meldingen van pestgedrag durven tonen.
- Dat de pester iets moet goedmaken; de sanctie vraagt om een inspanning van de pester.
- Dat de sanctie duidelijke grenzen biedt waardoor de veiligheid van de groep centraal staat. De onderliggende boodschap is: wie te ver gaat, krijgt een duidelijk signaal.
- Dat de pester zelf zijn gedrag in de goede richting moet kunnen sturen: de pester blijft verantwoordelijk voor zijn eigen gedrag! De pester heeft hierbij ondersteuning nodig van zijn omgeving (ouders, leerkracht, klasgenoten).
- Dat de sanctie aanvaardbaar is voor de omgeving (klas, ouders, slachtoffer).
- Dat de gemaakte afspraken opgevolgd moeten kunnen worden.

De directeur van de school wordt op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders en kan de gemaakte afspraken terugvinden in het dossier van het kind.

3. Indien het probleem zich toch blijft herhalen, meldt de leerkracht dit gedrag aan de directeur van de school. De leerkracht overhandigt de directeur een gedocumenteerd protocol met daarin de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.

4. De directeur nodigt de ouders op school uit voor een gesprek. In tweede instantie wordt het kind in het gesprek betrokken. De directeur gaat uit van het opgebouwde archief van de leerkracht en vult dit archief verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.

5. Indien het gedrag niet verbetert, kan er een verwijzing plaatsvinden naar het Schoolmaatschappelijk werk om het op school ingezette traject te versterken.

6. Een en ander wordt zorgvuldig gedocumenteerd in het leerlingvolgsysteem van de school.

7. Indien het pestgedrag van de pester niet verbetert, en/of de ouders van het kind onvoldoende meewerken om het probleem ook aan te pakken kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen zoals: isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen. Indien er sprake is van ernstig wangedrag kan tot schorsing of verwijdering worden overgegaan. De precieze procedure is beschreven in de schoolgids.

De 10 gouden regels vanuit het pestprotocol voor de kinderen zijn:

1. Word je gepest, praat er dan thuis en op school over. Houd het niet geheim!

2. Je beoordeelt andere kinderen niet op hun uiterlijk.
3. Je sluit een ander kind niet buiten van activiteiten.
4. Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander kind.
5. Je scheldt een kind niet uit en je verzint geen bijnamen.
6. Je lacht een ander kind niet uit en je roddelt niet over andere kinderen.
7. Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
8. Je accepteert een ander kind zoals hij of zij is.
9. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen.
10. Als je zelf ruzie hebt, praat het eerst uit. Lukt dat niet dan meld je dat bij de leerkracht of de overblijfkracht.